

Annemieke Koelemij &
Jolanda Rademaker
17-12-2020

Inhoud

Inleiding.....	2
Missie & Visie van Haarlem Effect	2
Het stimuleren van de ontwikkeling	3
Volgen van de ontwikkeling	5
Doorgaande lijn naar basisschool	6
Ouderbetrokkenheid.....	7
Borgen van kwaliteit	7
Bijlagen.....	8
Bijlage 1	8
Bijlage 2	8
Bijlage 3	8
Bijlage 4	8
Bijlage 5	8
Bijlage 6	8
Bijlage 7	8

Inleiding

In dit voorschoolse beleidsplan (hierna te noemen VE beleid) staat beschreven op welke wijze Haarlem Effect uitvoering wilt geven aan de Voorschoolse Educatie (hierna te noemen VE). Zo vind je informatie over onze missie en visie, het stimuleren van de ontwikkeling, volgen van de ontwikkeling, doorgaande lijn basisschool, de ouderbetrokkenheid en het borgen van de kwaliteit. Het VE beleid is bestemd voor ouders, pedagogisch professionals, stagiaires, beleidsambtenaren en andere belangstellenden. Ook geeft dit VE beleidsplan de gemeente als subsidieverstrekker inzicht in de doelstellingen en activiteiten, welke met behulp van de verstrekte subsidie kunnen worden gerealiseerd. Ouders worden aan de hand van dit plan geïnformeerd over onze visie, missie en ons VE aanbod, zodat zij weten wat zij mogen verwachten.

Dit beleidsplan wordt jaarlijks geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Missie & Visie van Haarlem Effect

Iedereen doet er toe

We bieden inwoners van Haarlem de mogelijkheid in contact te komen met anderen, samen activiteiten te ontwikkelen en actief mee te doen. We bieden een plek in de buurt, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, hun talenten kunnen ontplooiën en terecht kunnen met vragen. En ook waar kwetsbare en niet- kwetsbare buurtbewoners elkaar leren kennen en betekenis voor elkaar krijgen.

Voor de kinderen die onze peuterspeelscholen bezoeken betekent dit dat wij deze kinderen een omgeving bieden waar ze zich zo optimaal kunnen ontwikkelen. Met als doel om met een goed gevulde rugzak naar het basisonderwijs te gaan. In deze rugzak zit voldoende bagage om op het basisonderwijs een goede start te kunnen maken.

Haarlem Effect is een welzijnsorganisatie in de binnenstad van Haarlem en in de wijken in Zuid-West Haarlem. De peuterspeelscholen zijn daar onderdeel van. Elke zaal heeft zijn eigen unieke locatie. De zalen zijn ingericht volgens de richtlijnen van de GGD. Daarbij is de inrichting toegesneden op het zo optimaal uitvoeren van het VE programma. Zo heeft elke zaal verschillende hoeken, zoals, onder andere: een thematafel, een leeshoek, een huishoek een bouwhoek, een klim/glijhoek, een knutsel/tekenhoek en een uitdagende buitenruimte.

We ontvangen elke dag zo'n 130 kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar. Meer dan de helft daarvan zijn kinderen met een VE indicatie. De kinderen zitten in groepen van 12 – 16 kinderen (afhankelijk van de grootte in m² van de ruimte) en zien meestal dezelfde pedagogisch professionals en dezelfde kinderen. Ze komen 2 (geen VE indicatie) of 4 (wel VE indicatie) ochtenden per week. Een ochtend duurt 4 uur. Wanneer een kind vanaf 2,5 jaar de peuterspeelschool bezoekt zal dit kind het wettelijke aantal uren VE aanbod krijgen tot het kind de leeftijd van 4 jaar bereikt. Dit betekent dus dat een kind dat 1,5 jaar bij de peuterspeelschool komt 960 uur voorschoolse educatie (VE) ontvangt. Bij ziekte of afwezigheid kan er geruild of ingehaald worden volgens het ruilbeleid¹.

Wij hebben gekozen voor het VE programma Uk & Puk omdat dit een compleet en toch overzichtelijk programma is. De thema's zijn herkenbaar voor de kinderen. En het geeft ruimte aan de pedagogisch professionals voor hun eigen inbreng en creativiteit.

---

¹ Zie bijlage 1

Alle pedagogisch professionals zijn minimaal opgeleid op MBO-3 niveau, hebben de taaltoets op 3F niveau en zijn gecertificeerd voor Uk & Puk. Deze certificering wordt elk jaar onderhouden door middel van een bijscholing door een erkende Uk & Puk trainer.

De pedagogisch professionals gebruiken de 6 interactievaardigheden om de 4 pedagogische basisdoelen vorm te geven en het Uk & Puk programma handen en voeten te geven. Zij plannen, binnen elk thema, activiteiten voor alle kinderen en extra activiteiten voor doelgroepkinderen. Haarlem Effect vindt het belangrijk dat kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar elkaar kunnen ontmoeten. Daarnaast willen we de kinderen een goede voorbereiding op de basisschool geven. In het bijzonder de kinderen met een VE indicatie. Uk & Puk past hier heel goed bij, want Uk & Puk stimuleert de brede ontwikkeling van 0- tot 4-jarigen door actief spel. Wij hebben ook voor Uk & Puk gekozen omdat het ruimte laat voor de creatieve en inventieve inbreng van de pedagogisch professionals. Dat zie je op de verschillende locaties aan het zelfgemaakte materiaal om ontwikkeling stimulerende activiteiten uit, of passend in, het programma van Uk & Puk uit te voeren. Wij zetten in op een rijke speelleeromgeving: voor elk wat wils. Niet alleen poppen, of alleen auto's, of alleen creatieve activiteiten, of alleen bewegingsspel, of alleen boekjes, of alleen ontwikkelingsmaterialen. Wij willen alles aan alle kinderen aanbieden. Alle bovenstaande materialen en activiteiten worden per thema aangepast. Dus bij bijvoorbeeld het thema 'wat heb ik aan vandaag' worden alle hoeken aangepast. Zo is de huishoek een kledingwinkel, de boekjes gaan over nieuwe schoenen of aan- en uitkleden. Er worden knutsels gemaakt van truien en broeken. Er worden liedjes over kleding gezongen en sokken worden op lengte gesorteerd. Door de grote variatie in aanbod van activiteiten is het makkelijk voor de pedagogisch professionals om alle ontwikkelijnen van KIIK! te observeren. Binnen Haarlem zijn we er voor iedereen van 0-99 jaar. Maar vooral ook voor de mensen in Haarlem die een steuntje in de rug kunnen gebruiken. Daar horen de VE doelgroep kinderen helemaal bij. Iedereen telt mee. We willen dat elk kind zich thuis voelt en zich ontwikkelt tot de beste versie van zichzelf.

Het stimuleren van de ontwikkeling

De pedagogisch professionals ontvangen alle kinderen op een warme manier in een gezellige sfeer. Ieder kind krijgt persoonlijke aandacht. De naam van elk kind wordt genoemd en er is oogcontact. De activiteiten worden aangeboden op het eigen niveau. De VE locaties van Haarlem Effect werken met de methode Uk & Puk. Er worden activiteiten gepland uit de Uk & Puk methode. Ook bedenken de pedagogisch professionals zelf activiteiten passend in het thema. Zij richten de ruimte zo in dat het thema makkelijk terug te vinden is. Per thema wordt er ander speelmateriaal neergelegd, zodat de kinderen ook in het vrije spel kunnen spelen binnen het thema. Iedere locatie heeft zijn eigen pop. Sommigen gebruiken Puk anderen hebben een eigen pop met rugzak die de rol van Puk vervult in de activiteiten.

De brede ontwikkeling van de kinderen wordt gevolgd via het kindvolgsysteem KIIK! De ontwikkelingslijnen worden geobserveerd tijdens de geplande activiteiten en tijdens vrij spel. De sfeer die gecreëerd wordt is belangrijk voor de sociaal emotionele ontwikkeling. De pedagogisch professionals zetten hiervoor de 6 interactievaardigheden in. Er wordt gepraat en uitgelegd en begripvol op de kinderen gereageerd.

Een kind reageert op het verdriet van een ander kind: de pedagogisch professional verteld dat het kind pijn heeft omdat het net van zijn fietsje is gevallen en nu even moet huilen. Zij betreft het huilende kind bij het gesprekje: heb je nog pijn of was je geschrokken? Het eerste kind wordt gestimuleerd om aan het huilende kind te vragen of het al over is.

De kinderen worden gestimuleerd om zelfstandig te worden. Zo wordt ze geleerd zelf hun jas aan te trekken, op te ruimen, zichzelf op de wc te helpen. Ook bij creatieve activiteiten krijgen de kinderen de ruimte om op hun eigen manier tot een eigen resultaat te komen.

De pedagogisch professional heeft een knutsel voorbereid. Ze heeft voor iedereen een kerstboom uitgeknipt. Met wc-rollen die in de verf gedoopt zijn gaan de kinderen "ballen" op de boom stempelen. Een kind tilt niet telkens de rol op maar gebruikt hem als kwast. De pedagogisch professional laat het kindje kijken naar een kind dat wel stempelt. Als hij de beweging overneemt is het goed, blijft hij kwasten is het ook goed. Ondertussen wil een ander kind glitter op de boom strooien. Dat kan ook.

De ontwikkeling van alle kinderen wordt gestimuleerd. Dit door goed naar het kind te kijken. Waar zit het in zijn ontwikkeling en waar heeft het behoefte aan. Als een pedagogisch professional weet waar een kind in zijn ontwikkeling zit, weet ze ook wat hem kan uitdagen om een volgende stap te zetten en welke stap nog te ver is.

De kinderen zitten in de kring. De namen zijn genoemd en er wordt geteld hoeveel kinderen er zijn. Een aantal kinderen willen wel tellen, de pedagogisch professional wijst een meisje aan. Het meisje kan goed tellen en zegt 1 als ze haar buurman aanwijst. Dan stopt ze en gaat met de rug van haar hand tegen haar mond naar het volgende kind staan kijken. Ze zegt wel 2 maar wijst geen kinderen meer aan. De pedagogisch professional staat op en vraagt: "Zullen we het samen doen?" Het meisje knikt en pakt met de hand die ze tegen haar mond hield de hand van de pedagogisch professional. Hand in hand lopen ze de kring af waarbij ze samen wijzen en het meisje hardop telt.

Er wordt veel aandacht besteed aan hoe de kinderen met elkaar omgaan. Het samen spelen staat voorop. De kinderen krijgen hierbij hulp van de pedagogisch professionals. Zij geven het goede voorbeeld hoe je met anderen omgaat. Gewenst gedrag van de kinderen wordt benoemd. En als er een conflict is heeft de pedagogisch professional hier aandacht voor. Ze kijkt of de kinderen het zelf op kunnen lossen. Lukt het de kinderen niet zelf om het conflict op te lossen, dan benoemt de pedagogisch professional wat ze ziet en ondersteunt de kinderen in hun wisselwerking met andere kinderen.

Een kind zit op de grond de pop te knuffelen. Een ander kind rent langs en stoot het kind met de pop om. Die gaat huilen. Als het rennende kind de situatie zo laat haalt de pedagogisch professional haar terug. Ze vraagt: "Wat is er gebeurd?" Het rennende kind zegt niets. De pedagogisch professional legt uit dat ze omgevallen is omdat ze langs rende. Ze wijst het kind op de emoties van het andere kind. Is er een oplossing? Het kind dat rende gaat nu naar het kind met de pop toe en geeft het een knuffel. Ook de pop krijgt een aai.

De pedagogisch professionals geven de kinderen veel ruimte en aandacht. In ruimte en aandacht kun je groeien. Toch geven ze de kinderen ook grenzen. Grenzen en structuur geven veiligheid. De ochtend op de zaal verloopt gestructureerd. Eerst de spelinloop dan de kring. Na het vrij spelen plassen en handen wassen. Dan eten en naar buiten. Dit dagritme wordt aan het begin van de ochtend uitgelegd via dagritmekaarten. Dit ritme wordt ondersteund met de dagritmekaartjes die op de juiste volgorde worden gehangen en waar je als kind even kan kijken wat er nog op het programma staat. Zo weten de kinderen wat ze kunnen verwachten en hoe lang het nog duurt voor ze opgehaald worden. Ook wordt er gebruik gemaakt van rituelen. Zo wordt het aan tafel gaan of het opruimen vaak vooraf gegaan door een liedje. Structuur is ook steeds dezelfde pedagogisch professional op de dag dat het kind komt.

Een kind is net 2 jaar en voor de tweede keer op de speelschool. Het is erg verdrietig, mist mamma erg. De pedagogisch professional heeft haar op de heup en neemt haar mee door de hele school. Ze hurkt even bij de dagritme kaarten. Ze wijst aan en vertelt: "Eerst was mamma er even om met je te spelen, toen gingen we in de kring, weet je nog? Daarna gingen alle kinderen lekker spelen. Op de glijbaan, in het huis of plakken. Over 5 minuten gaan we opruimen en daarna eten. Na het eten gaan we naar buiten en als we buiten zijn komt mamma." Het kind wijst naar het laatste plaatje en zegt: "Mamma".

De hele ochtend is vol met taal. Natuurlijk door gesprekjes en het luisteren naar elkaar. Maar boeken ontbreken niet. Er is op elke zaal een boekcoördinator aanwezig die de boekencollectie beheert, aanvult, afstemt op de thema's en op de verschillende niveaus van de kinderen. En er wordt veel gezongen. Liedjes over het thema, liedjes ter ondersteuning van de rituelen en natuurlijk liedjes gewoon omdat het leuk is om te zingen. Om de woordenschat uit te breiden benoemen de pedagogisch professionals de dingen die ze doen, voorwerpen en de eigenschappen van voorwerpen. Ook kan er gekozen worden voor een gezelschapsspelletje waar veel taal in zit. Zo wordt er ook veel aandacht besteed aan rekenen. Rekenen? Ja, het lijkt niet-voor-de-hand-liggend. Maar is het wel als je bedenkt dat leren sorteren, tellen van de kinderen in de kring, begrippen hoog/laag, warm/koud, groot/klein al voorbereidend rekenen zijn. Daar horen ook de kleuren bij. Maar ook tijd: als ik een zaadje in de grond doe, is er dan morgen al een hele plant? En er wordt heel vaak aan een kind gevraagd hoeveel jaar het is. Dat wordt op de verjaardag gevierd en uitgebreid benoemd.

Het is van groot belang dat een kind zich goed in zijn vel voelt zitten. Dit proberen we onder andere te bereiken door veel motorische activiteiten aan te bieden. In elke zaal staat een klimrek omdat kinderen veel leren van het spelen op hoogte. Natuurlijk gaan we elke dag naar buiten. Daar kunnen de kinderen rennen, voetballen, op rijdend materiaal over het pad scheuren en springen en klimmen. We vragen dan ook aan de ouders om de kinderen zo te kleden dat dit ook met slecht weer mogelijk is. Is het weer erg slecht dan wordt er binnen een vervangende motorische activiteit gedaan. Dit kan dansen zijn, of een circuitje waarbij de kinderen over en onder het meubilair klimmen, of yoga.

Volgen van de ontwikkeling

Wij werken met het kindvolgsysteem KIIK! Hierin worden dagelijks observaties van de kinderen genoteerd. Deze observaties zijn de basis voor de registratie. Dit is een overzicht van de ontwikkeling van uw kind op 11 ontwikkelingslijnen. Wanneer uw kind 3 is geworden en voor het naar de basisschool gaat krijgt u een gesprek over deze registratie. Dit staat beschreven in het KIIK!-borgingsplan².

Door gebruik te maken van KIIK! worden de kinderen goed in de gaten gehouden. De pedagogisch professional weet door het bijhouden van observaties in KIIK! precies waar een kind in zijn of haar ontwikkeling zit. Hierdoor kan zij elk kind activiteiten aanbieden in de zone van de naaste ontwikkeling. Maakt een kind bijvoorbeeld alleen puzzels met knopjes en kan het dit goed, dan kan de pedagogisch professional dit kind moeilijkere puzzels aanbieden. Door dit samen te doen, of het kind aan te laten haken bij een kind dat al moeilijkere puzzels maakt. Zij kan het ene kind vragen om iets voor te doen aan een ander kind, zodat ze van elkaar leren.

Wanneer een kind start op de speelschool wordt er eerst gekeken naar de basiskenmerken, betrokkenheid en risicofactoren. Dit is de basis om tot spelen en leren te komen. Na 3 maanden gaat een kind mee in de cyclus van het observeren van 1 ontwikkelingslijn per week.

---

² Zie bijlage 2

Om te zorgen dat elk kind krijgt wat het nodig heeft zullen de pedagogisch professionals in hun weekplanning rekening houden met de verschillen in ontwikkeling tussen de kinderen. Zo kunnen kinderen met een VE indicatie, de week voordat een boekje gelezen wordt in de grotere groep, al kennismaken met het boek in de kleine groep, of individueel. Of een activiteit wordt op 2 manieren voorbereid: een simpele manier voor de jongsten en een uitgebreidere manier voor de oudsten.

Er wordt vaak in kleine groepjes gewerkt. De samenstelling van deze groepjes hangt van verschillende factoren af. Soms wordt juist een kind met een voorsprong gekoppeld aan een kind wat minder ver is. Op een ander moment, en bij een andere activiteit, kunnen juist kinderen van hetzelfde niveau bij elkaar komen. En op weer andere momenten ontstaan groepjes vanzelf, willen vrienden samen meedoen, of wordt een kind dat doelloos bezig is bij het groepje betrokken. Er zullen 2 registraties plaatsvinden. Als het kind 3 jaar is geworden en als het bijna 4 jaar is. Deze registratie wordt intern gebruikt om het aanbod op het kind af te stemmen en deze registratie wordt besproken met de ouders, zodat zij op de hoogte blijven van de ontwikkeling van hun kind. Mochten er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind wordt het protocol zorgkinderen³ ingezet.

Doorgaande lijn naar basisschool

Er worden afspraken gemaakt met scholen om een ononderbroken ontwikkeling van kinderen die van de peuterspeelschool naar de basisschool gaan op elkaar af te stemmen. Om deze doorgaande lijn te kunnen realiseren zijn er afspraken gemaakt met de scholen. De afspraken zijn gericht op:

- VVE coördinatie
- Warme overdracht
- De Eigen Wijzer
- Doorgaande lijn aanbod

De afspraken over de doorgaande lijn zijn terug te vinden in de Kwaliteitskaart Doorgaande lijn³. Dit Kwaliteitskader is een verouderd document en wordt niet meer gebruikt. Dit mede omdat de samenwerking met het PO vaak moeizaam verloopt. Echter de items hierin zijn duidelijk en komen voort uit het inspectiekader. Onze locaties weten wat er van hen verwacht wordt op het gebied van de doorgaande lijn en zij worden daarin ondersteund en indien nodig getraind door de coach.

---

³ Zie bijlage 3

Ouderbetrokkenheid

Wij houden van betrokken ouders. Wanneer ouders betrokken zijn bij het wel en wee van hun kind op de peuterspeelschool zal het kind zich veilig voelen. Daardoor kan het zich betrokken voelen bij wat er allemaal gebeurt op een ochtend. En betrokken kinderen zullen spelend leren. Ook naar de ouders toe worden de 6 interactievaardigheden ingezet. Daarom willen wij de ouders altijd goed informeren over:

- De ontwikkeling van hun kind;
- Welke thema's en activiteiten er op de zaal zijn;
- Hoe zij hier een bijdrage aan kunnen leveren;
- Het kindvolgsysteem KIJK!;
- De ouderapp van Flexkids;
- Het ruilbeleid;
- Het gebruik van Peuterpraatjes.

Hoe wij dit vormgeven staat in het ouderbeleidsplan⁴.

Borgen van kwaliteit

Alle VE locaties worden geïnspecteerd door de GGD. Daarnaast legt de gemeente verantwoording af aan de onderwijsinspectie over het gevoerde VE beleid en de uitvoering hiervan.

Op basis van werkoverleggen en coaching momenten wordt gewerkt aan het verbeteren van het activiteitenaanbod, de begeleiding en zorg naar kinderen (behandelplannen), vergroten van de handelingsbekwaamheid van de pedagogisch professionals, evalueren van werkprocessen en beleidsstukken, jaarlijkse bijscholing van de pedagogisch professionals. Meer informatie over het coachen van de pedagogisch VE professionals is te vinden in het Beleid inzet Coach IKK & PBM VE⁵, het opleidingsplan⁶ en het pedagogisch beleid⁷.

---

⁴ Zie bijlage 4

⁵ Zie bijlage 5

⁶ Zie bijlage 6

⁷ Zie bijlage 7

Bijlagen

Bijlage 1

ruilbeleid.docx

Bijlage 2

Borgingsplan KIJK
2021-versie 1.docx

Bijlage 3

kwaliteitskaart
doorgaande lijn leeg.c

Bijlage 4

VVE Ouderbeleid
2021-versie 1.docx

Bijlage 5

Beleid inzet Coach
IKK en PBM VE Haarle

Bijlage 6

Opleidingsplan
2021.docx

Bijlage 7

pedagogisch
beleidsplan 2021-vers